

2012-09-18

2012-110-4607

2012-07-10

Ju2012/4935/L7

Kopia till:
Utbildningsdepartementet

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28)

Sammanfattning

- Centrala studiestödsnämnden (CSN) önskar att den föreslagna punkten i 1 kap. 6 § 3 studiestödslagen (1999:1395) förtydligas så att det framgår att rätten till studiestöd endast omfattar de personer som beviljats EU-blåkort i Sverige, dvs. inte personer som endast beviljats EU-blåkort i annat EU-land och befinner sig i Sverige.
- CSN önskar att den föreslagna punkten i 1 kap. 7 § 3 studiestödslagen förtydligas så att det framgår att rätten till de delar av studiestödet som är familjeförmåner endast omfattar personer som beviljats EU-blåkort i Sverige och inte de som har EU-blåkort från annat land.
- CSN önskar att den föreslagna punkten i 1 kap. 7 § 3 studiestödslagen förtydligas så att den framgår att uppehållstillståndet ska vara grundat på anknytning till en person med EU-blåkort.
- CSN drar slutsatsen att genomförandet av blåkortsdirektivet kan leda till att fler utländska medborgare får permanent uppehållstillstånd (PUT) och ställning som varaktigt bosatta, och att detta i så fall medför att utflödet av studiestöd på sikt ökar.
- CSN vill att den fortsatta beredningen av direktivet behandlar frågan om det är önskvärt att myndigheten meddelar Migrationsverket om den, i samband med att en utländsk medborgare söker studiestöd, får in uppgifter som kan tyda på att ett EU-blåkort ska omprövas av Migrationsverket.
- CSN konstaterar att det endast undantagsvis kommer att bli aktuellt med studiestöd till de som har EU-blåkort.
- CSN noterar att genomförandet av blåkortsdirektivet kan leda till att fler utländska medborgare får rätt till de delar av studiehjälpen som är familjeförmåner.

2012-09-18

- CSN har tolkat det som att en följd av förslaget är att make, maka, sambo till en person med EU-blåkort tvingas vänta i sammanlagt minst sex år innan de kan få rätt till svenskt studiemedel och undrar om utredningen till fullo har övervägt denna och andra konsekvenser för familjemedlemmars rätt till studiestöd.
- CSN avstyrker promemorians förslag om ändring av 1 kap. 4 § första stycket studiestödslagen till att avse medborgare i en EU/EES-stat eller Schweiz eftersom en sådan begränsning, enligt CSN bedömning, skulle strida mot EU-rättens krav på likabehandling av barn till turkiska arbetstagare i Sverige. CSN anser att den nuvarande lydelsen av paragrafen fungerar bättre då den inte utesluter personer som är medborgare i ett land utanför EU/EES-området

1 Författningsförslag

1.3 Förslag till ändring i studiestödslagen (1999:1395)

CSN föreslår att den nuvarande lydelsen av 1 kap. 4 § första stycket *bibehålls*.

CSN föreslår att den föreslagna lydelsen av 1 kap 6 § *ändras* enligt följande:

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de

1. har ställning som varaktigt bosatta i Sverige,
2. har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, eller
3. har EU-blåkort *i Sverige* enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).

CSN föreslår att den föreslagna lydelsen av 1 kap 7 § *ändras* enligt följande:

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,
2. familjemedlemmar till en sådan gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige, eller
3. familjemedlemmar till en sådan utländsk medborgare som har EU-blåkort *i Sverige* enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och har uppehållstillstånd *grundat på anknytning till en person med EU-blåkort* och ska studera i Sverige.

2012-09-18

9 Handläggning av ärenden om EU-blåkort

9.5 Tillståndstid och permanent uppehållstillstånd

Om genomförandet av blåkortsdirektivet leder till en ökad arbetskraftsinvandring kommer fler utländska medborgare på sikt att beviljas permanent uppehållstillstånd (PUT) på grund av att de haft EU-blåkort eller för att de är familjemedlem till någon som haft EU-blåkort och som senare beviljats PUT. I den mån dessa personer väljer att studera och ansöka om studiestöd kan utflödet av studiestöd öka. CSN förmodar dock att endast ett mycket litet antal av de högkvalificerade arbetstagarna torde söka studiestöd. Därav bör det i detta sammanhang i princip endast röra sig om ett antal familjemedlemmar som beviljats PUT efter en lång tids vistelse i Sverige, som ansöker om och beviljas studiestöd. Se vidare resonemang angående familjemedlemmar i kommentarerna till avsnitt 10 (Upphållstillstånd för familjemedlemmar) nedan.

9.7 Nekad förlängning av tillståndstiden och återkallelse av EU-blåkort

I samband med att en ansökan om studiemedel inkommer från en utländsk medborgare får CSN (utöver uppgifter om tillstånd, registrering eller kort från Migrationsverket) inkomstuppgifter från den studerande. Dessa uppgifter kan visa att personen har en lägre inkomst än den som krävs för beviljning av EU-blåkort.

CSN vill därför att den fortsatta beredningen av direktivet behandlar frågan om det är önskvärt att myndigheten meddelar Migrationsverket om den, i samband med att en utländsk medborgare söker studiestöd, får in uppgifter som kan tyda på att ett EU-blåkort ska omprövas av Migrationsverket. Utifrån gällande regelverk bedömer CSN inte att myndigheten har någon generell anmälningsskyldighet gentemot Migrationsverket.

10 Upphållstillstånd för familjemedlemmar

10.2. Upphållstillstånd och giltighetstid

CSN uppmärksammar att promemorians förslag till införlivande innebär att familjemedlemmar efter att huvudpersonen med EU-blåkort beviljats PUT, får uppehållstillstånd enligt de gällande reglerna om anhöriginvandring (dvs. två år så kallad uppskjuten invandringsprövning). Att familjemedlem inte tidigare kan kvalificera sig för PUT innebär att de får vänta sammanlagt minst sex år innan de kan få rätt till studiemedel. Se vidare om konsekvenserna vad gäller rätt till studiestöd i avsnitt 11.5 (Studiestöd) nedan.

2012-09-18

11 Likabehandling under vistelsen i Sverige

11.5 Studiestöd

Utländska medborgare med EU-blåkort

CSN önskar ett förtydligande i den föreslagna punkten i 1 kap. 6 § 3 studiestödslagen om att rätten till studiestöd endast omfattar de personer som beviljats EU-blåkort i Sverige, dvs. inte personer som endast beviljats EU-blåkort i annat EU-land och befinner sig i Sverige.

CSN bedömer, såsom promemorian, att det sannolikt inte alls blir aktuellt med studiehjälp till dem som har EU-blåkort. CSN finner också att det endast undantagsvis kommer att bli aktuellt med studiemedel till de som har EU-blåkort. Detta eftersom dessa personer, i den mån de alls studerar och ansöker om studiestöd, kommer att ha för hög inkomst för att få rätt till studiemedel. Studiestöd kommer därför enbart kunna beviljas i enstaka fall, exempelvis till en person med EU-blåkort som är tillfälligt arbetslös under en period av max tre månader.

Familjemedlemmar till utländska medborgare med EU-blåkort

CSN önskar ett förtydligande i den föreslagna punkten i 1 kap. 7 § 3 studiestödslagen så att det framgår att rätten till de delar av studiestödet som är familjeförmåner endast omfattar personer som beviljats EU-blåkort i Sverige och inte de som har EU-blåkort från annat land. CSN vill att det i samma punkt också förtydligas att uppehållstillståndet ska vara grundat på anknytning till en person med EU-blåkort. Detta eftersom den föreslagna skrivningen öppnar upp för en tolkning av att även nya förbindelser som uppstår i Sverige ska kunna få rätt till studiehjälp även om deras uppehållstillstånd har en annan grund.

Av förslaget till genomförande framgår att familjemedlemmar (vanligtvis barn) har rätt till familjeförmånerna studiebidrag och extra tillägg under perioden som föräldern har ett EU-blåkort. Även om barnet har haft studiehjälp i form av studiebidrag kommer han eller hon alltså inte att kunna beviljas studiemedel när han eller hon går vidare i studier på eftergymnasial nivå, även om föräldern fortfarande har ett EU-blåkort. När föräldern senare beviljas PUT (till följd av fyra års vistelse med EU-blåkort) kan konsekvensen bli att barnet nekas fortsatt studiestöd – studiehjälp eller studiemedel – om barnet inte kan bedömas uppfylla särskilda skäl till undantag från kravet på PUT (enligt 2 kap. 4 § tredje stycket och 3 kap. 4 § tredje stycket studiestödslagen).

Såvitt CSN förstår kommer förslaget till genomförande av direktivet få konsekvensen att make, maka, sambo till en person med EU-blåkort tvingas vänta sex år innan de kan få rätt till svenskt studiemedel. CSN undrar om detta är rimligt och om utredningen tagit dessa konsekvenser i beaktande vid utformandet av förslaget. CSN har även i samband med att de nationella bestämmelserna om arbetskraftsinvandring infördes i

2012-09-18

december 2008 (se CSN:s remissvar till förarbetena till Nya regler för arbetskraftsinvandring, Prop. 2007/08:147) framfört liknande synpunkter.¹

Redaktionella ändringar i studiestödslagen

I promemorian föreslås att bestämmelsen i 1 kap. 4 § första stycket studiestödslagen förtydligas till att avse medborgare i en EU/EES-stat eller Schweiz. CSN bedömer att en sådan begränsning inte är förenlig med EU-rätten vad gäller rätten till studiestöd för barn till migrerande turkiska medborgare. EU-domstolen har i ett flertal ärenden fastslagit att barn till turkiska arbetstagare i en medlemsstat ska likabehandlas med landets egna medborgare avseende rätten till den sociala förmånen studiestöd i enlighet med Associeringsavtalet EEG – Turkiet². Om den föreslagna ändringen av regelverket ändå skulle införas kan CSN följaktligen inte tillämpa denna avseende den nämnda personkategorin eftersom en sådan begränsning, enligt den tolkning CSN gjort, står i strid med EU-rätten. CSN känner för närvarande inte till fler Associeringsavtal likande det turkiska som skulle kunna innebära att ytterligare personkategorier har rätt till studiestöd, det är dock inte uteslutet att sådana kan tillkomma. CSN vill därför anförda att den nuvarande lydelsen av paragrafen fungerar bättre då den inte utesluter personer som är medborgare i ett land utanför EU/EES-området.

12 Ställning som varaktigt bosatt

Genomförandet av direktivet innebär att fler utländska medborgare på sikt kan få ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller i annat EU-land. I ett längre perspektiv kan således direktivet leda till ett ökat utflöde av studiestöd till utländska medborgare. CSN bedömer dock att detta torde vara marginellt.

16 Kostnader och andra konsekvenser

CSN bedömer att förslaget till genomförande av blåkortsdirektivet endast kommer att ha marginell påverkan på utflödet av studiestöd, och då i huvudsak de delar av studiehjälpen som är familjeförmåner. Det kommer sannolikt endast undantagsvis bli aktuellt med studiemedel till de som har EU-blåkort. På lång sikt kan en marginell ökning av utflödet av studiestöd väntas på grund av att fler utländska medborgare beviljas PUT eller ställning som varaktigt bosatta.

Införlivandet av direktivet innebär att CSN behöver få nya klassningskoder från Migrationsverket. För att uppgifterna ska vara tillräckliga för bedömningen om rätt till

---

¹ CSN:s remissvar till SOU 2005:50, SOU 2006:87 samt Ds 2007:27, CSN:s dnr 2007-110-7605

² Rätten till likabehandling av barn till turkiska arbetstagare framgår av artikel 9 i beslut nr 1/80 av associeringsrådet EEG – Turkiet, samt av EU-domstolens dom i bland andra mål C-374/03 (Gürol) och C-294/06 (Payir, Akyuz och Ozturk).

2012-09-18

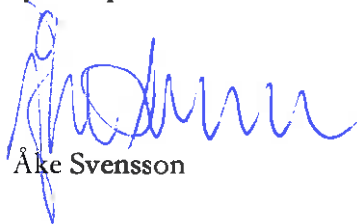
studiestöd har CSN behov av att dessa klassningskoder skiljer sig mellan de personer som själva innehar ett EU-blåkort, och deras familjemedlemmar.

CSN tolkar förslaget som att det endast är redan sedan tidigare existerande familjemedlemmar som omfattas av rättigheterna till uppehälle i Sverige och rätt till familjeförmånerna studiebidrag och extra tillägg. Det vill säga, senare eller nya familjemedlemmar omfattas inte av samma rättigheter. Om denna tolkning är korrekt, men nya familjemedlemmar ändå får uppehållstillstånd i Sverige till följd av nationell lagstiftning, har CSN behov av att dessa, genom den klassningskod de beviljats från Migrationsverket, kan urskiljas från dem som ska omfattas av rätten till familjeförmåner.

17 Ikraftträdande m.m.

CSN lägger märke till att det förefaller vara en mycket kort ställtid mellan utskick av promemorian, proposition och införlivande av direktivet. CSN hade önskat en längre ställtid för att förbereda och genomföra systemanpassningar och att uppdatera informationsmaterial och texter som föränleds av genomförandet av direktivet.

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åke Svensson efter föredragning av utredaren Alexandra Swenning Berglin i närvaro av utredaren Eva Rummel. I arbetet med remissvaret har även processutvecklaren Jan Pettersson och systemspecialisten Stefan Nilsson deltagit.

Åke Svensson

Alexandra Swenning Berglin